ΕΤΟΣ ΙΒ'. Ἐν ΑΘΗΝΑΙΣ τῇ 31 ΜΑΪΟΥ 1898 Ἀριθ. 534

Ἐφημερὶς τῶν Κυριῶν

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ

ΣΥΝΤΑΣΣΟΜΕΝΗ ΥΠΟ ΚΥΡΙΩΝ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΡΙΑ
ΚΑΛΛΙΡΡΟΗ ΠΑΡΡΕΝ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ
ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑ
Διὰ τὸ Ἐσωτερικὸν Δρ. 5
Διὰ τὸ Ἐξωτερικὸν φ.χ. 8

ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΩΣ
11 Ὁδὸς Μουσῶν 11
Ἀπέναντι Νέας Ἐφημερίδος

Γραφεῖον ἀνοικτὸν καθ' ἑκάστην ἀπὸ 10—12 π. μ.

Πᾶσα παρατήρησις ἐπὶ τῆς ἀποστολῆς τοῦ φύλλου γίνεται δεκτὴ μόνον ἐντὸς ΟΚΤΩ ἡμερῶν.

Συνδρομηταὶ ἐγγράφονται εἰς τὸ Γραφεῖον τῆς
Ἐφημερίδος τῶν Κυριῶν
καὶ παρὰ τοῖς Βιβλιοπωλείοις Βίλμπερη καὶ «Ἑστίας»

Ἐν τῷ Ἐξωτερικῷ δὲ παρ' ἅπασι τοῖς ἀντιπροσώποις ἡμῶν.

Σώματα πλήρη τοῦ α', β', γ', δ', ε', καὶ ς' ἔτους εὑρίσκονται παρ' ἡμῖν καὶ παρ' ἅπασι τοῖς ἀντιπροσώποις ἡμῶν.

Διὰ τὰ ἀνυπόγραφα ἄρθρα εὐθύνεται ἡ συντάκτις αὐτῶν Κυρία ΚΑΛΛΙΡΡΟΗ ΠΑΡΡΕΝ

Τὰ πεμπόμενα ἡμῖν χειρόγραφα δημοσιευόμενα ἢ μὴ δὲν ἐπιστρέφονται. — Ἀνυπόγραφα καὶ μὴ δηλοῦντα τὴν διαμονὴν τῆς ἀποστελλούσης δὲν εἶναι δεκτά. — Πᾶσα ἀγγελία ἀφορῶσα εἰς τὰς Κυρίας γίνεται δεκτή.

Αἱ μεταβάλλουσαι διεύθυνσιν ὀφείλουσι ν' ἀποστέλλωσι γραμματόσημον 50 λεπτῶν πρὸς ἐκτύπωσιν νέας ταινίας.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Καθημεριναὶ ἐντυπώσεις. Εὐθυμία. Ἡ φιλαρέσκεια φονεύει τὴν μητρότητα. Μία γυναικεία ἑορτή.—Παλαιαὶ ἀναμνήσεις (ὑπὸ δος Καραλοπούλου). — Ὁ Σολωμὸς κρινόμενος ἀπὸ τὸν Ἀρμένην-Βράϊλα. — Συνέχεια ἐθνικοῦ ὕμνου — Ἡ γυναικεία ἔκθεσις τοῦ Ἀγρινίου (ὑπὸ κυρίας ἐπαρχιώτιδος).— Ἡ Ἐλπίδα (ποίημα, ὑπὸ δος Ζαβιτσιάνου). —Φιλολογικὴ εἰκοσιπενταετηρίς. Βιβλία νέα καὶ ἑορταὶ φιλανθρωπικαί.—Συνταγαί.—Εἰδοποιήσεις.—Ἐπιφυλλίς.

ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΑΙ ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ

Φίλη μου,

Ἐγέλασα πολὺ μὲ τὸ τελευταῖόν σου γράμμα, ἂν καὶ αὐτὰς τὰς ἡμέρας πᾶν ἄλλο παρὰ διάθεσιν νὰ γελῶ ἔχω. Ἀλλὰ δὲν θέλω νὰ σε λυπήσω μὲ τὰς λυπηράς μου ἐντυπώσεις, διότι σὲ θέλω εὔθυμον καὶ εὐχαριστημένην, ἵνα μεταδώσῃς καὶ εἰς τὸ παιδί σου τὴν ἔνστικτον αὐτὴν διάθεσιν τῆς χαρᾶς καὶ εὐθυμίας, τοῦ πρώτου στοιχείου τῆς εὐτυχίας εἰς τὴν ζωήν.

Εἶσαι εὔθυμος, εἶσαι εὐτυχής. Ἰδοὺ μία ἀλήθεια, τὴν ὁποίαν κανεὶς δὲν ἠμπορεῖ νὰ διεκδικήσῃ. Εἶσαι δύσθυμος, εἶσαι δυστυχὴς καὶ ἐὰν ἔχῃς ἀκόμη τοὺς θησαυροὺς τοῦ Κροίσου καὶ ἐὰν ἡ τύχη ἔρριψεν εἰς τὸν κάλαθον τῶν πρὸς σὲ δώρων της ὅλα τὰ διαδήματα τοῦ κάλλους καὶ ὅλα τὰ σκῆπτρα τῆς ἰσχύος καὶ ὅλην τὴν αἴγλην τῆς μεγαλοφυΐας καὶ ὅλα ἐν γένει τὰ καλὰ τῆς γῆς. Ἡ δυσθυμία, φίλη μου, εἶναι ἡ πρωτότοκος ἀδελφὴ τῆς γρύνιας καὶ ἡ γρύνια εἶναι ὁριστικῶς καὶ ἀμετακλήτως ὁ τάφος τῆς εὐτυχίας.

Ἔχε τὸ ὑπ' ὄψει σου αὐτὸ καθ' ὅλον τὸ διάστημα ὅπου τελεῖται ἐντὸς τῶν σπλάγχνων σου τὸ μέγα μυστήριον μιᾶς νέας ζωῆς, ἥτις θὰ σοῦ εἶναι προσφιλεστέρα καὶ τῆς ἰδικῆς σου ἀκόμη.

Ἔχε τὸ ὑπ' ὄψιν σου καὶ μεθαύριον ὅταν θὰ ποτίζῃς μαζῆ μὲ τὸ γάλα σου καὶ μὲ τὰ φιλιά σου καὶ μὲ τὰ μειδιάματά σου, ὅλα σου τὰ ἔνστικτα καὶ τὰ αἰσθήματα καὶ τὰς ἕξεις εἰς τὸ μετὰ τόσης ἀνυπομονησίας ἀναμενόμενον μικρόν.

Ὁ εὔθυμος ἄνθρωπος βλέπει πάντοτε τὴν ζωὴν ὑπὸ τὴν καλήν της φάσιν. Καὶ ὅπως συνειθίζει νὰ μειδιᾷ πρὸς αὐτήν, οὕτω καὶ αὐτὴ τοῦ ἀνταποδίδει τὰ ἴσα. Εὑρίσκει εὐτυχίαν καὶ εἰς τὰ ἐλάχιστα ἀκόμη εὐχάριστα πράγματα, διότε ἠξεύρει νὰ διακρίνῃ τὸ καλὸν καὶ νὰ ἐντρυφᾷ εἰς αὐτὸ καὶ νὰ τὸ ἀπολαμβάνῃ. Ἕν ἄνθος εὔμορφον, ἓν ἄρωμα γλυκύ, μιὰ φωτεινὴ ἀκτίς, ἓν μειδίαμα μικροῦ παιδιοῦ, ἓν ἁρμονικὸν ρονρόνισμα γάτας, μία καλὴ ματιὰ σκύλλου, ὅλα αὐτὰ καὶ μυρία ἄλλα ἀσημαντότερα ἀκόμη δημιουργοῦν ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν τόσας ἀφορμὰς χαρᾶς, ἐκ τῶν ὁποίων ἀποτελεῖται ἡ εὐτυχία τοῦ εὐθύμου ἀνθρώπου. Καὶ τὴν εὐτυχίαν αὐτὴν σκορπίζει πέριξ του καὶ κάμνει καὶ ὅλους τοὺς περὶ αὐτὸν εὐτυχεῖς καὶ εἶναι ὁ ἀπὸ μηχανῆς θεὸς τῶν δυσκόλων στιγμῶν, ἡ φωτεινὴ ἀκτὶς εἰς τὸ σκότος, ὁ ἥλιος εἰς τὸν συννεφιασμένον οὐρανόν, ὁ ἀδάμας τέλος ὁ ἀτίμητος εἰς τὰ μαῦρα τῆς γῆς ἄδυτα.

Ἔστο λοιπὸν εὔθυμος διὰ νὰ γείνῃ καὶ τὸ παιδί σου εὔθυμον, ἐὰν θέλῃς νὰ σε κάμῃ εὐτυχῆ καὶ νὰ εἶναι καὶ αὐτὸ εὐτυχισμένον καὶ νὰ τὸ ἀγαποῦν ὅλοι καὶ οἱ κακοὶ ἀκόμη, διότι καὶ αὐτῶν τὴν μαύρην ψυχὴν μόνον οἱ εὔθυμοι ἄνθρωποι διασκεδάζουν, καὶ αὐτῶν τὰ φαρμακερὰ βέλη ὁ εὔθυμος καὶ εὐχάριστος ἄνθρωπος κάμνει ἀκίνδυνα καὶ αὐτῶν τοὺς πονηροὺς λογισμοὺς ἀλλοιοῖ καὶ μεταβάλλει.

Λοιπὸν ἐγέλασα μὲ τὸ γράμμα σου, ὑπὸ τὸ ὁποῖον κρύπτεται ὁ πόνος μιᾶς τελείας Παρισινῆς, φιλαρέσκου καὶ φιλοκάλου, ἡ ὁποία συνείθισε νὰ ἐξαρτᾷ τὰ πάντα ἀπὸ τὴν εὐμορφιάν της καὶ ἀπὸ τὴν κομψότητά της. Αἴ! βέβαια! Ἀρχίζεις νὰ χάνῃς τὴν ἁρμονίαν τῶν γραμμῶν καὶ στενάζεις δι' αὐτὸ τόσον λυπηρά, ἀλλὰ καὶ τόσον κωμικά, καὶ ζητεῖς

παρηγορίαν μὲ τόσην ἁπλοϊκότητα καὶ ἀφέλειαν καὶ ἐξομολογεῖσαι τὴν ἀδημονίαν σου αὐτὴν μὲ τόσην χάριν, ὥστε ἀκόμη γελῶ, διὰ τὴν δειλίαν μὲ τὴν ὁποίαν μοῦ γράφεις τὰς περὶ τῆς στενοχωρίας σου αὐτῆς γραμμάς. Ἀλλὰ δὲν σου κρύπτω ὅτι ἐνῷ γελῶ, αἰσθάνομαι μέσα μου καὶ ἓν αἴσθημα λύπης, διότι διὰ μέσου τῶν γραμμῶν τῆς ἐπιστολῆς σου βλέπω τὴν ἀνθρωπίνην φιλαρέσκειαν, ἐπιπλέουσαν καὶ τῶν εὐγενεστέρων καὶ τρυφερωτέρων αἰσθημάτων τοῦ ἀνθρώπου, βλέπω τὸ ἐγὼ ὀρθούμενον ἐπικινδύνως ἀπέναντι καὶ τῶν δημιουργικωτέρων ἀκόμη ὁρμῶν καὶ ἐνστίκτων τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως.

Ἡ φιλαρέσκεια φονεύουσα τὴν μητρότητα

Λοιπόν, φίλη μου, ἔχεις λάθος νὰ νομίζῃς ὅτι ἐὰν ἡ μέση σου ἐπλάτυνε κατὰ εἴκοσιν ἑκατοστά, ἀντὶ νὰ μεταβῇς εἰς τὸ Λονδῖνον καὶ νὰ διασκεδάσῃς κατὰ τὴν *Season*, εἰς τὰς αἰθούσας ἐκεῖ τοῦ καλοῦ κόσμου, νομίζεις ἀναγκαῖον νὰ κρυφθῇς, ὡς λέγεις, εἰς μίαν ἀπόκρυφον γωνίαν τοῦ σπιτιοῦ σου, εἰς τὴν ὁποίαν θὰ εἶναι κατηργημένοι οἱ καθρέπται, ἀπαράλλακτα, ὡς ἡ ἄσχημος βασίλισσα ἑνὸς παραμυθιοῦ τοῦ Catulle Mendés, ἡ ὁποία εἶχε καταργήσει τὸ ἔπιπλον αὐτὸ ἀπὸ τὸ κράτος της, ὑπὸ φόβου μὴ ἀντικρύσῃ πουθενὰ τὴν τερατωδίαν της.

Πόσον πλανᾶσαι, νομίζουσα ὅτι μόνον μὲ μέσην σφήκας σοῦ ἐπιτρέπεται νὰ παρουσιάζεσαι εἰς τὸν κόσμον. Δὲν λαμβάνεις τοὐλάχιστον τὸν κόπον νὰ μεταβῇς ὀλίγον ἕως τὸ Λοῦβρον, διὰ νὰ ἐπανίδῃς τὸ ἐκεῖ θαυμάσιον ἄγαλμα τῆς Ἀφροδίτης, μὲ τὴν μέσην τὴν εὐρεῖαν καὶ τὸ σῶμα τὸ φυτικῶς εὔμορφον, ὅπως τὸ ἔβλεπον οἱ καλλιτέχναι ἐκεῖνοι καὶ ὄχι ὅπως τὸ βλέπομεν ἡμεῖς αἱ μὲ διεστραμμένον τὸ αἴσθημα τοῦ καλοῦ σήμερον; Καὶ δὲν χαίρεσαι ὅτι τέλος πάντων θὰ σοῦ παρουσιασθῇ ἡ εὐκαιρία νὰ βάλῃς ἓν φόρεμα πτυχωτόν, νὰ δοκιμάσῃς καὶ σὺ τὴν ἁρμονίαν τοῦ ἑλληνικοῦ χιτῶνος, ὑπὸ τὸν ὁποῖον τόσον γραφικὰ κρύπτεται πᾶσα φυσικὴ τῶν γραμμῶν ἀτέλεια; Ἐὰν δύναται νὰ ὀνομασθῇ ἀτέλεια ἡ πρόσκαιρος χαλαρότης τῶν σωματικῶν γραμμῶν· ἐὰν ἐπιτρέπεται τοιαύτας νὰ ἐμπνέῃ ἀνησυχίας καὶ τόσον νὰ ἀπασχολῇ ἐκείνας, αἵτινες παρασκευάζονται διὰ τὸν εὐγενῆ προορισμὸν τῆς μητρότητος.

Ἐκεῖνο ἰδίᾳ τὸ ὁποῖον δὲν σοῦ ἐπετρέπετο νὰ ἐκστομίσῃς εἶναι ὁ φόβος ὅτι ὁ σύζυγός σου θὰ ἔκαμνε συγκρίσεις μεταξύ σου καὶ ἄλλων καὶ ὅτι θὰ ἐξήρχεσο ἡττημένη ἐκ τῶν συγκρίσεών του αὐτῶν. Εἶναι λοιπὸν καὶ αὐτὸς τόσον fin de siècle, διὰ νὰ μὴ εἴπω τόσον ἐκφυλισμένος, ὥστε μὲ τὸν μονύελον εἰς τὸν ὀφθαλμὸν νὰ βλέπῃ τὴν γυναῖκα ὡς πλάσμα προσκαίρου ἀπολαύσεως καὶ ὄχι ὡς μητέρα τέκνων, τὴν ὁποίαν τόσον ὑψώνει καὶ τόσον τιμᾷ καὶ τόσον καθιστᾷ προσφιλεστέραν τὸ μέγα καὶ ἐπίπονον καὶ μεστὸν αὐταπαρνήσεως καὶ θυσιῶν στάδιον τῆς μητρότητος; Καὶ ἄν, κατὰ κακὴν τύχην, αἱ ἰδέαι τῶν παρισινῶν ναντὶ εἶχον ριζώσει εἰς αὐτὸν καὶ μέχρι τοῦ σημείου αὐτοῦ, δὲν εἶναι ἐκεῖ ἡ πενθερά σου, ὁ ἀκοίμητος αὐτὸς φύλαξ τῶν ἀρχαίων παραδόσεων, ἡ ὑπερήφανος αὐτὴ Καρυᾶτις, ἡ διατηροῦσα ἐν τῇ ψυχῇ της ὡς εἰς πολύτιμον θηματοφυλάκιον ὅλην τὴν ἁγνότητα καὶ ὅλον τὸ μεγαλεῖον τῶν ἁγίων αἰσθημάτων τῆς ἰδικῆς της ἐποχῆς; Καὶ ἐάν, ὡς λέγεις, ἔχῃ τόσην ἐπὶ τοῦ υἱοῦ της ἐπιρροήν, πότε ἄλλοτε θέλει νὰ τὴν ἐξασκήσῃ, ἐὰν ὄχι εἰς τὴν περίστασιν αὐτήν;

Λοιπόν, σοῦ ἐπαναλαμβάνω, ἂν καὶ ἐγέλασα μὲ τὸ τελευταῖόν σου γράμμα, δὲν εἶμαι ὅμως διόλου εὐχαριστημένη ἀπὸ σέ. Ὄχι, φίλη μου. Ὁ θρόνος, τὸν ὁποῖον ἡ μητρότης προπαρασκευάζει διὰ τὴν γυναῖκα, πρέπει νὰ ἵσταται πολὺ ὑψηλότερα καὶ νὰ στηρίζεται ἐπὶ βάσεων πολὺ ὑγιεστέρων, πολὺ στερεωτέρων, ἀπὸ αὐτὰς τὰς ὁποίας τόσον ἀπερίσκεπτα θέτει ἡ νέα γενεά. Ἐὰν μοῦ ἔγραφες ὅτι δὲν πηγαίνεις εἰς Λονδῖνον, διότι προτιμᾷς τοὺς μῆνας αὐτοὺς νὰ τοὺς διέλθῃς εἰς καμμίαν ἐξοχήν, ἥσυχα, ἀναπαυτικά, μακρὰν τοῦ κόσμου μὲ τοὺς θορύβους του καὶ τὰς ἀνοήτους ἐθιμοτυπίας του, περιβαλλομένη ἀπὸ ἁγνὸς καὶ ὡραίας φυσικὰς καλλονάς, ἀπὸ ἠρεμίαν ψυχῆς, ἀπὸ ἡσυχίαν πνεύματος, ὅλα αὐτὰ θὰ ἦσαν τόσα μέτρα συνέσεως καὶ ἐνταυτῷ στοργῆς προβλεπτικῆς, ὥστε δὲν θὰ ἠδυνάμην παρὰ νὰ σὲ συγχαρῶ καὶ νά σε ἐπιδοκιμάσω.

Ἀλλ' αἱ σκέψεις σου αἱ γραφεῖσαι καὶ αἱ ἀποσιωπηθεῖσαι σημαίνουν, φίλη μου, τὸν μελαγχολικὸν κώδωνα τοῦ ἐκφυλισμοῦ τῆς γυναικός, καὶ εἶναι ἡ ἠχὼ τῶν ἐπικρατουσῶν περὶ σὲ ἰδεῶν καὶ σκέψεων τῆς μεγίστης μερίδος τῆς γυναικείας παρισινῆς κοινωνίας. Αἱ σκέψεις αὗται ἄγουν κατ' εὐθεῖαν εἰς τὴν ἐλάττωσιν τοῦ πληθυσμοῦ, εἰς τὴν προϊοῦσαν ὁλονὲν στείρωσιν τῶν ἀνεπτυγμένων τάξεων, εἰς τὴν ὁποίαν πρέπει νὰ ἀποδοθῇ ἐν μέρει ἡ κατάπτωσις τῆς Λατινικῆς φυλῆς καὶ ἡ ἐπιτεινομένη ὁσημέραι παρακμὴ αὐτῆς. Καὶ ἐὰν διὰ τὰς γυναῖκας ἄλλων λαῶν τὸ ἐκούσιον αὐτὸ ἔγκλημα εἶναι ἀξιόμεμπτον, διὰ τὰς Ἑλληνίδας, τῶν ὁποίων ἡ πατρὶς διὰ νὰ βαδίσῃ, νὰ ἀνορθωθῇ καὶ νὰ ζήσῃ, τόσην ἔχει ἀνάγκην πληθυσμοῦ, διὰ τὰς Ἑλληνίδας εἶναι ἔργον δολοφονικόν, πκιριδοκτόνον καὶ ἄξιον ὑπερτάτου στιγματισμοῦ.

Εὐτυχῶς ἐνταῦθα δὲν ἔχομεν πολλὰ τοιαῦτα κρούσματα. Τοὐναντίον ἔχομεν θανάτους πολλοὺς νέων γυναικῶν, αἱ ὁποῖαι ἐκ τοῦ πόθου τῆς μητρότητος καὶ τῶν ἀλλεπαλλήλων θεραπειῶν, εἰς ἃς ὑποβάλλονται πρὸς τοῦτο, χάνουν τὴν ὑγείαν, συχνὰ δὲ καὶ τὴν ζωήν.

Μία ὡραία γυναικεία ἑορτὴ

Νομίζω ὅτι αὐτὸ εἶναι ὑπερβολὴ καὶ ὅτι οὐδέποτε πρέπει νὰ ἀντιτάσσεταί τις εἰς τοὺς νόμους τῆς φύσεως καὶ ὅταν ἀκόμη εἶναι αὐτοὶ ἄδικοι. Ὑπάρχει τρόπος νὰ διοχετεύωμεν ἡμεῖς αἱ γυναῖκες τὴν ἐν τῇ ψυχῇ μας ἐνυπάρχουσαν στοργὴν εἰς τὸ εὐρὺ καὶ πολυδαίδαλον στάδιον τῆς φιλανθρωπίας καὶ ὑπάρχει τρόπος νὰ γινώμεθα μητέρες καὶ ὅταν ἀκόμη δὲν ἔχωμεν ἴδια τέκνα.

Πολὺ περισσότερον ἐπιβάλλεται τοῦτο εἰς τὰς στερουμένας πάσης μερίμνης καὶ πάσης μητρικῆς φροντίδος, ἀφοῦ καὶ αἱ μὲ τοιαῦτα καθήκοντα πληροῦσαι τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς των εὑρίσκουν τὸν καιρὸν νὰ πράττουν τὸ καλόν, καὶ νὰ τὸ πράττουν μὲ ζηλωτὴν ἀληθῶς τελειότητα.

Εἰς ἑορτὴν εἰκοσιπενταετηρίδος, ὅλης γεμάτης ἀπὸ φιλανθρωπικὴν γυναικείαν δρᾶτιν, συνεκάλει τὴν παρελθοῦσαν Πέμπτην ὁ ὑπὲρ τῆς γυναικείας παιδεύσεως «Σύλλογος τῶν Κυριῶν» τὸ ἀθηναϊκὸν κοινόν. Εἰς ἑορτὴν ἐργασίας καὶ φιλανθρωπίας ἐνταυτῷ, τῆς ὁποίας ἡ ὀρθὴ ἐκτίμησις ἀποσπᾷ ὄχι ἐπαίνους, ἀλλ' ἀληθῆ ἐθνικὴν εὐγνωμοσύνην.

Δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ περιγράψῃ τις τὴν ἑορτήν, ἀλλ' εἶναι

καθῆκον νὰ ἀφηγηθῇ τὴν ἱστορίαν τοῦ ἔργου. Τὴν ἔχω εἴπει πολλάκις καὶ αὐτόθι ἐν Παρισίοις πρὸ δεκαετίας ὅλης καὶ εἰς Σικάγον πρὸ πενταετίας καὶ εἰς σειρὰν ἄρθρων τῆς ἐφημερίδος μου πρὸ ὀλίγου ἀκόμη. Ἀλλὰ τὸ καλὸν δὲν πρέπει νὰ κουράζεταί τις νὰ τὸ λέγῃ καὶ νὰ τὸ ἐπαναλαμβάνῃ. Διὰ τὸ φῦλόν μας, τὸ ὁποῖον δὲν ἔχει νὰ διηγῆται καὶ νὰ πλέκῃ διὰ τὴν παράδοσιν οὔτε σειρὰν ἡρωϊκῶν ἔργων, οὔτε πολεμικῶν κατορθωμάτων, ὡς τῶν γυναικῶν μας ἄλλων χρόνων καὶ ἄλλων ἐποχῶν, διὰ τὸ φῦλόν μας, τοῦ ὁποίου ἡ ποιητικωτέρα ἱστορικὴ σελὶς εἶναι ἡ ἱστορία τοῦ ἱστοῦ τῆς Πηνελόπης, ἡ τόσον συγγενεύουσα μὲ τὸ ἔργον τοῦ «Συλλόγου τῶν Κυριῶν», πρέπει νὰ ἐπαναληφθῇ πολλάκις ἡ ἱστορία αὐτή, μέχρις οὗ μείνῃ ὡς παράδοσις διὰ τὰς μεταγενεστέρας ἡμῶν γυναῖκας.

Λοιπὸν πρὸ εἰκοσιπενταετίας ἱδρύθη ὁ Σύλλογος τῆς Γυναικείας Παιδεύσεως. Πρώτη πρόεδρός του ὑπῆρξεν ἡ ἀοίδιμος Ἑλένη Παπαρρηγοπούλου, πρώτη εἰσηγητὴς τῆς ἰδέας, ὡς ἔχω τοὐλάχιστον ἀκούσει, ἡ κ. Καλλιόπη Κεχαγιᾶ. Εἶναι φυσικὸν ἡ τελευταία αὕτη, ἀνατραφεῖσα ἐν τῷ Παρθεναγωγείῳ Χίλλ μὲ τὰς ἰδέας τῆς τόσον σοφῆς καὶ τόσον νοήμονος Ἀμερικανίδος, ἡ χρηματίσασα καὶ διδάσκαλος τοῦ Παρθεναγωγείου τούτου, νὰ ἐσκέφθη τὴν ἵδρυσιν Συλλόγου Γυναικείας Παιδεύσεως.

Τώρα ἡ ἀρχικὴ ἰδέα περιεστρέφετο βεβαίως εἰς τὴν πνευματικὴν παίδευσιν, διότι καὶ τὸ πρῶτον τοῦ Συλλόγου, εὐθὺς ὡς κατηρτίσθη, ἔργον, ὑπῆρξεν ἡ ἔναρξις μαθημάτων παιδαγωγικῶν ἀνωτέρας πως περιωπῆς, τὰ ὁποῖα παρὰ κυριῶν καὶ ἀνδρῶν σοφῶν ἐδίδοντο ἐπὶ μικρὰν χρονικὴν περίοδον εἰς τὸ Ἀρσάκειον, καθὼς μᾶς εἶχεν εἴπει ἄλλοτε ἡ ἤδη διευθύντρια τοῦ Παρθεναγωγείου τοῦ «Συλλόγου τῶν Κυριῶν», κ. Καλλιόπη Κεχαγιᾶ. Ἀλλ' εὐθὺς μετ' ὀλίγον αἱ πρῶται ἱδρύτριαι τοῦ Συλλόγου, καταρτίσασαι ἤδη πλήρες συμβούλιον καὶ καταστρώσασαι πληρέστερον πρόγραμμα, προέβησαν εἰς τὴν ἐν τῶν μικρῶν καὶ ἐνόντων σύστασιν τοῦ Ἐργαστηρίου τῶν Ἀπόρων Γυναικῶν.

Τὸ ἔργον τῆς μικρᾶς ταύτης ἀπαρχῆς ἐστέφθη ὑπὸ πληρεστάτης ἐπιτυχίας. Τὸ Ἐργαστήριον ἐκτὸς τοῦ ὅτι κατὰ τὸ εἰκοσιπενταετὲς τοῦτο διάστημα παρέσχεν ἐργασίαν εἰς πολλὰς γυναικείας χεῖρας καὶ ἐχορήγησεν ἄρτον εἰς πολλὰς ἀπόρους οἰκογενείας, συνετέλεσεν ὅπως ἡ ταπητουργία, ἡ ὑφαντικὴ ὑφασμάτων καὶ ἡ ῥαπτικὴ ἀσπρορρούχων, αἱ προαιώνιαι αὗται ἐνασχολήσεις τῆς Ἑλληνίδος, συστηματοποιηθοῦν, τελειοποιηθοῦν καὶ ἀποτελέσουν νέαν πηγὴν πλούτου διὰ τὴν γυναικεῖον τοῦ τόπου μας πληθυσμόν.

Ἰδίως τὸ ἔργον τῆς ὑφαντικῆς καὶ ταπητουργίας πρέπει νὰ ἐξαρθῇ περισσότερον, νὰ ἀποδοθῇ δὲ καὶ εἰς τὰς ἱδρυτρίας τοῦ Ἀμαλιείου Ὀρφανοτροφείου, τοῦ πρώτου τούτου ἐν Ἑλλάδι γυναικείου Σωματείου, τοῦ μέλλοντος νὰ ἑορτάσῃ πεντηκονταετηρίδα μετὰ πεντακετίαν καὶ μόνην, νὰ ἀποδοθῇ ὁ ἀνάλογος ἔπαινος. Διότι ἡ ῥαπτική, ἡ ποικιλτική, ἡ τριχαπτοποιία ὑπὸ τὴν ἐντελεστέραν αὐτῶν μορφὴν εἰσήχθησαν ὑπὸ τῶν ἀοιδίμων δεσποινῶν Ὑψηλάντου καὶ Σούτσου εἰς τὸ Ἀμαλίειον, εὐθὺς ἅμα τῇ παρ' αὐτῶν συστάσει αὐτοῦ καὶ παρέσχον τὰ μέσα συντηρήσεως εἰς πολλὰς ὀρφανάς, ὀφειλούσας τὴν ὕπαρξίν των, ἐπὶ πέντε ἤδη δεκαετηρίδας εἰς τὸ φιλανθρωπικὸν τοῦτο κατάστημα. Ἀλλ' ὅ,τι ἔπραξεν ὁ «Σύλλογος τῶν Κυριῶν» διὰ τὴν ὑφαντικὴν φορεμάτων καὶ τὴν ταπητουργίαν εἶναι ἐξόχως μέγα καὶ ὑπὸ ἔποψιν βιομηχανίας ἐν γένει καὶ ὑπὸ ἔποψιν ἐθνικὴν ἐν μέρει. Διότι ἐὰν μέγαρα αὐτοκρατορικὰ στολίζονται μὲ τάπητας τοῦ Ἐργαστηρίου καὶ ἐὰν βασίλισσαι καὶ πριγκήπισσαι φέρουν εἰς τὰς ἑορτάς των ἀρχαιοφάντα καὶ χρυσοῦφαντα ἑλληνικὰ ὑφάσματα, τοῦτο ὀφείλεται εἰς τὸ Ἐργαστήριον, τὸ ὁποῖον ἔδωκε τὴν πρώτην ὤθησιν καὶ ἐνίσχυσιν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν ταύτην βιομηχανίαν. Τὸ Ἐργαστήριον ἤνοιξε τὸν δρόμον καὶ αἱ ἄλλαι, αἱ ὁποῖαι ἤδη ἀνεξάρτητοι καὶ αὐτοκέφαλοι βαίνουν εἰς αὐτὸν μὲ σημαιοφόρον τὴν θαυμασίαν καὶ διὰ τὴν τέχνην, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν ἐπιχειρηματικότητά της κ. Σπάρτην Καρασταμάτη, ἀπέδειξαν ὅτι μόνον ἡ ὤθησις αὕτη ἀπῃτεῖτο διὰ νὰ ἐπιτελέσουν ἀληθῆ θαύματα.

Πρακτικαὶ κατ' ἐξοχὴν αἱ γυναῖκες τῶν ἐπαρχιῶν καὶ τῶν χωρίων καὶ ἐργατικαὶ ὅσον ὀλίγαι γυναῖκες εἰς τὸν κόσμον μετέβαλον τὰς πόλεις καὶ τὰ χωρία των εἰς ἀληθινὰ ἐργαστήρια, καὶ κερδίζουν κατὰ τὰς τελευταίας δεκαετηρίδας τὸν ἄρτον των καὶ τὰς μικρὰς προϊκάς των ἀπὸ τὸν εὐλογημένον αὐτὸν ἱστόν, ὁ ὁποῖος εἰς τὴν ἀρχαιότητα ὕφαινε μὲ τὰ πολύπλοκα νήματά του τὴν συζυγικὴν πίστιν τῆς Πηνελόπης καὶ διέλυεν ὡς ὄνειρον ἀσύλληπτον τὰς ἀπίστους ἐπιβουλὰς τοῦ υἱοῦ τῆς Ἀφροδίτης.

Ἀλλὰ τὸ Ἐργαστήριον δὲν ἤσκησε μόνον χεῖρας, ἀλλ' ἐμόρφωσε καὶ καρδίας καὶ ἔδωκε τὰ πρῶτα στοιχεῖα ἠθικῆς καὶ ἀνθρωπισμοῦ εἰς τὰς νέας ἀπόρους κορασίδας, αἱ ὁποῖαι προσῆλθον κατὰ καιροὺς ὑπὸ τὴν στέγην του ὡς ἐργάτιδες, καὶ εἰς τὰς ὡρίμους ἀκόμη καὶ γραίας γυναῖκας, αἱ ὁποῖαι ἀκούουν ἐν αὐτῷ τὴν ἑρμηνείαν τοῦ Εὐαγγελίου ἅπαξ τῆς ἑβδομάδος,

Ὁ Σύλλογος πρὸς τούτοις εὐθὺς μετὰ τὴν μακρὰν ἐξ Ἀθηνῶν εἰκοσαετῆ περίπου ἀπομάκρυνσιν τῆς κ. Καλλιόπης Κεχαγιᾶ καὶ τὴν ἐπάνοδον αὐτῆς εἰς Ἀθήνας, ὑπείκων βεβαίως εἰς τὸ ἀρχικὸν πνεῦμα τοῦ σκοποῦ αὐτῆς, τῆς συστάσεως δηλ παρὰ τοῦ Συλλόγου Παρθεναγωγείου πρὸς ἐκπαίδευσιν τῶν νεανίδων, προέβη εἰς ἵδρυσιν τοῦ Παρθεναγωγείου τοῦ Συλλόγου, τὸ ὁποῖον διευθύνει ἀπὸ τῆς συστάσεώς του αὐτὴ ἡ κ. Κεχαγιᾶ.

Αὐτὴν περίπου τὴν ἱστορίαν ἀφηγήθη ἡ σύμβουλος τοῦ Συλλόγου κ. Σοφία Σχλίεμαν ἀπὸ τοῦ βήματος τῆς κυκλοτεροῦς αἰθούσης τοῦ Ζαππείου Μεγάρου ἐνώπιον ὁλοκλήρου τῆς Βασιλικῆς Οἰκογενείας, τοῦ συμβουλίου, τῶν μελῶν τοῦ Συλλόγου καὶ ἐκλεκτῆς μερίδος τῆς ἡμετέρας κοινωνίας.

Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἐγὼ ὅμως δὲν ἠμπορῶ νὰ μεταδώσω ἐδῶ εἶναι τὸ ἐπαγωγὸν τοῦ ὕφους καὶ τὸ σθεναρὸν τῶν ῥητορικῶν σχημάτων καὶ ἡ εὐπρόσωπος ἐν γένει παράστασις τῆς ἀγορευτρίας.

Ἡ ἱστορία καὶ οἱ ἀριθμοί, πράγματα ξηρὰ ἀφ' ἑαυτῶν, εἶχον περιβληθῆ ὡραῖον καλλιλογικὸν ἔνδυμα καὶ ἡ ἀκρόασις τῆς μακρᾶς ἀφηγήσεως, ἐὰν ἐκούρασεν ἴσως τὴν ῥήτορα, παρέσχεν ὅμως ἐντρύφημα ἀπολαυστικὸν εἰς τὸ ἀκροατήριον. Συγκινητικὸν ὑπῆρξε κατ' ἐξοχὴν τὸ θέαμα τῆς γηραιᾶς προέδρου καὶ ἱδρυτρίας τοῦ Συλλόγου κ. Ἑλένης Γ. Σκουζὲ, ἥτις, μὲ ἐγγόνους καὶ δισεγγόνους ἤδη, προσεφώνησε πρώτη

τὸν Βασιλέα καὶ τὴν Βασίλισσαν καὶ ἐξέφρασε πρὸς αὐτοὺς διὰ συντόμου λογυδρίου τὴν εὐγνωμοσύνην τοῦ σωματείου διὰ τὴν παρασχεθεῖσαν εἰς αὐτὸ βασιλικὴν ὑποστήριξιν καὶ συνδρομήν.

Ἐὰν ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ὅτι ἐκ τῶν ἐν ἐνεργείᾳ σήμερον μελῶν, μόνη ἡ γηραιὰ δέσποινα καὶ ἱδρύτρια ἑνὸς τῶν ἐντιμοτέρων καὶ ἀρχαιοτέρων ἀθηναϊκῶν σ[illegible]ων κ. Ἑλένη Γ. Σκουζὲ ἐξηκολούθησε συνεχῶς καὶ καθ' ὅλην τὴν διαρρεύσασαν εἰκοσιπενταετίαν νὰ ἐργάζηται εἰς τὸν Σύλλογον, ἐπὶ ὑπερδεκαετίαν μὲν ἤδη ὡς πρόεδρος, καθ' ὅλον δὲ τὸ λοιπὸν διάστημα ὡς σύμβουλος, μὲ τὴν εὐθύτητα, τὴν ἀγαθότητα, τὴν μετριοφροσύνην καὶ τὴν εὐπροσηγορίαν, ἡ ὁποία χαρακτηρίζει ὅλας τὰς ἀληθεῖς Ἀθηναίας ἀρχοντίσσας, αἰσθάνεται τις τὴν ἀνάγκην ὁρμεμφύτως νὰ στεφανώσῃ μὲ τὴν δάφνην τῆς τιμῆς τὸ ρυτιδωμένον καὶ λευκοστολισμένον μέτωπόν της καὶ νὰ εὐχηθῇ εἰς τὰς νεωτέρας συναδέλφους της νὰ ἀξιωθοῦν εἰς προσεχὲς μέλλον τῆς αὐτῆς μὲ ἐκείνην τιμῆς

ΠΑΛΑΙΑΙ ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ

Ὅσον σκληρὰ καὶ ἂν εἶνε ἡ καρδία ὑπόκειται εἰς τὸν παράδοξον παλμὸν τῆς λύπης, τοῦ πόθου τῆς τρυφερότητος, τὸν ὁποῖον προκαλοῦν αἱ παλαιαὶ ἀναμνήσεις! Ἐνίοτε δὲν χρειάζεται ἢ μικρολογία τις, ὅπως ἀποκαλυφθῶσιν αὗται ἀπὸ τοῦ μυστηριώδους καταφυγίου των, ἐν ᾧ ἀναπαύονται τόσον ἡσύχως, ὥστε φαίνονται ὡς νεκραί. Ἡ εὐωδία ἄνθους ἢ ἀρώματός τινος πρὸ ἐτῶν ὀσφρανθέντος, πόνος τις πρὸ πολλοῦ λησμονηθείς, ταράσσουν αὐτὰς ἐν τῇ ἀναπαύσει των καὶ ἐγείρονται ὡς φαντάσματα παρατηροῦντα ἡμᾶς κατὰ πρόσωπον. Ἰδίως ἐν μέσῳ τῆς θερινῆς ὡραιότητος καὶ τῆς νυκτερινῆς ἠρεμίας, ὅτε τὸ πᾶν εἶνε ὡραῖον καὶ γαλήνιον, ταράσσονται ἀνησύχως καὶ ἐπανέρχονται εὐκολώτερον ἐκ τοῦ ὕπνου αὐτῶν αἱ παλαιαὶ ἀναμνήσεις. Λέξεις τὰς ὁποίας ἐπρόφερεν νεκρὰ χείλη, βλέμματα ἅτινα ὀφθαλμοὶ κλεισμένοι πρὸ πολλοῦ προσήλωσαν ἐπὶ τῶν ἡμετέρων, ἀναρίθμητοι πράξεις καὶ ρητὰ πρὸ πολλοῦ λησμονηθέντα, εἰσδύουν εἰς τὴν μνήμην μας μετὰ τοιαύτης δυνάμεως, ὥστε εἰς μίαν βραχεῖαν, ἀγρίαν, γλυκεῖαν στιγμὴν καταποντίζουν τὸ παρὸν ἐν τῇ ἀναμνήσει τοῦ παρελθόντος. Γ'ονυπετοῦμεν ἔμπροσθεν παλαιοῦ κιβωτίου ἢ ἐρμαρίου καὶ μετὰ τρεμόντων δακτύλων ἁπτόμεθα τοῦ ἐμπεριεχομένου αὐτῶν. Ἡ φθαρεῖσα μεταξίνη ἐσθὴς παλαιοῦ συρμοῦ εἶναι ἄχαρις καὶ πλήρης ἀκανονίστων πτυχῶν, ἀλλ' ἐπὶ τῶν πτυχῶν τούτων εἶνε προσκεκολλημένον τὸ ἄρωμα τῶν παρελθουσῶν ἡμερῶν. Δεμάτων παλαιῶν ἐπιστολῶν, ἀποφεύγομεν νὰ λύσωμεν τὴν ταινίαν καὶ νἀναγνώσωμεν τὸ περιεχόμενον. Ἡ ἐποχὴ μετεβλήθη ἀφ' ὅτου ἐλάβομεν τὰς ἐπιστολὰς ἐκείνας· μήπως καὶ ἡμεῖς δὲν μετεβλήθημεν; Ναὶ μετεβλήθημεν καὶ ὁ βίος μας ἔτι, διὰ τοῦτο δὲν ἔχομεν τώρα τὸ θάρρος νἀναγνώσωμεν αὐτάς. Μετὰ ταῦτα ἀδυνατοῦμεν νὰ ἐρευνήσωμεν βαθύτερον ἐν τῷ κιβωτίῳ — ἡ μνήμη εἶνε ἰσχυροτέρα ἡμῶν. Ἐπαναθέτομεν τὰς ἐπιστολὰς καὶ τὴν ἐσθῆτα, κλείομεν τὸ σκέπασμα, κλειδώνομεν τὸ κιβώτιον, καὶ αἰσθανόμεθα ὅτι δὲν πρέπει νὰ ριψοκινδυνεύωμεν πολὺ συχνὰ ἐν τῇ χώρᾳ τῶν παλαιῶν ἀναμνήσεων. Δὲν συμφέρει νὰ τὰς ἀφυπνίζωμεν ἐπανειλημμένως.

Ἂς τὰς ἀφήσωμεν νὰ κοιμῶνται ἕως ὅτου καὶ ἡμεῖς κοιμηθῶμεν· ἐκτὸς ἐὰν τὸ ὄνειρον δὲν παρῆλθεν, ἡ χαρὰ δὲν ἀπέπτη, ἡ γλυκύτης δὲν ἐπικράνθη μετὰ τὴν παρέλευσιν τῶν ἐτῶν Τότε ἡ πηγὴ τῶν προσφιλῶν ἀναμνήσεων ἂς ρέῃ ἀδιστάκτως, διότι δὲν θὰ φέρῃ παρὰ μεγαλητέραν χαρὰν ἀναβλύζουσαν ἀπὸ τὰς καταπεπονημένας καρδίας μας. Τοιαῦται παλαιαὶ ἀναμνήσεις φέρουν ἀνάπαυσιν, εἰρήνην, καὶ μεγαλειτέραν χαράν, παρ' ὅ,τι δύναται νὰ παράσχῃ οἱαδήποτε εὐχαρίστησις ἐν ὁλοκλήρῳ τῷ κόσμῳ, διότι ἀποκαλύπτουν ἓν λαμπρὸν καὶ σπάνιον πρᾶγμα — ἓν ὄνειρον πραγματοποιηθέν.

(Ἐκ τοῦ Ἀγγλικοῦ) **Μαρία Ν. Καραλοπούλου**

ΥΜΝΟΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΝ

(Συνέχεια)

Τῆς Κορίνθου ἰδοὺ καὶ οἱ κάμποι·
Δὲν λάμπ' ἥλιος μοναχὰ
Εἰς τοὺς πλάτανους, δὲν λάμπει
Εἰς τ' ἀμπέλια, εἰς τὰ νερά.

Εἰς τὸν ἥσυχον αἰθέρα
Τώρα ἀθῶα δὲν ἀντηχεῖ
Τὰ λαλήματα ἡ φλογέρα,
Τὰ βελάσματα τὸ ἀρνί.

Τρέχουν ἅρματα χιλιάδες,
Σὰν τὸ κῦμα εἰς τὸ γιαλό·
Ἀλλ' οἱ ἀνδρεῖοι παληκαράδες
Δὲν ψηφοῦν τὸν ἀριθμό.

Ὦ τρακόσιοι! σηκωθῆτε
Καὶ ξανάλθετε 'ς ἐμᾶς·
Τὰ παιδιά σας θέλ' ἰδῆτε
Πόσο 'μοιάζουνε μὲ σᾶς.

Ὅλοι ἐκεῖνοι τὰ φοβοῦνται,
Καὶ μὲ πάτημα τυφλὸ
Εἰς τὴν Κόρινθο ἀποκλειοῦνται,
Κι ὅλοι χάνονται ἀπ' ἐδῶ.

Στέλνει ὁ ἄγγελος τοῦ ὀλέθρου
Πεῖναν καὶ θανατικό,
Ποῦ μὲ σχῆμα ἑνὸς σκελέθρου
Περπατοῦν ἀντάμα οἱ δυό.

Καὶ πεσμένα εἰς τὰ χορτάρια
Ἀπεθαίνανε παντοῦ
Τὰ θλιμμένα ἀπομεινάρια
Τῆς φυγῆς καὶ τοῦ χαμοῦ.

Καὶ ἐσὺ ἀθάνατη, ἐσὺ θεία,
Ποῦ ὅ,τι θέλεις ἠμπορεῖς,
Εἰς τὸν κάμπο, Ἐλευθερία,
Ματωμένη περπατεῖς.

Σ' τὴν σκιὰ χεροπιασμένας,
Σ' τὴν σκιὰ βλέπω κ' ἐγὼ
Κρινοδάκτυλαις παρθέναις,
Ὁποῦ κάνουνε χορό.

Σ' τὸν χορὸ γλυκογυρίζουν
Ὡραῖα μάτια ἐρωτικά,
Καὶ εἰς τὴν αὔρα κυματίζουν
Μαῦρα ὁλόχρυσα μαλλιά.

Ἡ ψυχή μου ἀναγαλλιάζει,
Πῶς ὁ κόρφος καθεμιᾶς
Γλυκοβούζαστο ἑτοιμάζει
Γάλα ἀνδρείας, καὶ ἐλευθεριᾶς.

Μὲς τὰ χόρτα τὰ λουλούδια
Τὸ ποτήρι δὲν βαστῶ·
Φιλελεύθερα τραγούδια
Σὰν τὸν Πίνδαρο ἐκφωνῶ.

Ἀπ' τὰ κόκκαλα βγαλμένη
Τῶν Ἑλλήνων τὰ ἱερὰ,
Καὶ 'σὰν πρῶτα ἀνδρειωμένη,
Χαῖρε, ὦ! χαῖρε, Ἐλευθεριά!

Πῆγες εἰς τὸ Μεσολόγγι
Τὴν ἡμέρα τοῦ Χριστοῦ,
Μέρα 'ποῦ ἄνθισαν οἱ λόγγοι
Γιὰ τὸ τέκνο τοῦ Θεοῦ.

Σοῦ 'λθε ἐμπρὸς λαμποκοπῶντας
Ἡ Θρησκεία μ' ἕνα Σταυρό,
Καὶ τὸ δάκτυλο κινῶντας
Ὁποῦ ἀνεῖ τὸν οὐρανό.

Σ' αὐτὸ, ἐφώναξε, τὸ χῶμα
Στάσου ὁλόρθη, Ἐλευθεριά·
Καὶ φιλῶντάς σου τὸ στόμα
Μπαίνει μὲς τὴν ἐκκλησιά.

Εἰς τὴν τράπεζαν σιμώνει,
Καὶ τὸ σύγνεφο τὸ ἀχνὸ
Γύρῳ γύρῳ της πυκνώνει,
Ποῦ σκορπάει τὸ θυμιατό.

Ἀγροικάει τὴν ψαλμῳδία,
Ὁποῦ ἐδίδαξεν αὐτή·
Βλέπει τὴν φωταγωγία
Σ' τοὺς Ἁγίους ἐμπρὸς χυτή.

ΛΥΚΕΙΟΝ ΕΛΛΗΝΙΔΩΝ
ΔΑΝΕΙΣΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΔΗΜΟΚΡΙΤΟΥ 14

Ο ΣΟΛΩΜΟΣ ΚΡΙΝΟΜΕΝΟΣ ΠΑΡΑ ΤΟΥ ΒΡΑΪΛΑ

Ἡ ποίησις ὡς καὶ πᾶσα ἄλλη τέχνη συνίσταται ἐκ δύο στοιχείων, ἅτινα ἀναποσπάστως συνδέονται πρὸς ἄλληλα, ἐκ τῆς πνευματικῆς ὑποστάσεως, καὶ ἔκ τινος ὑλικῆς ἐκφράσεως, ἥτις παριστάνει ἰδέαν τινά. Εἴδετε ὅτι ἅπαντα τὰ στοιχεῖα τοῦ καλοῦ ἀνάγονται εἰς τὰ δύο ταῦτα, διότι εἰς μὲν τὴν πνευματικὴν ὑπόστασιν τῆς καλλιτεχνίας ἀνάγεται αὐτὴ ἡ ὑπόστασις τοῦ καλοῦ, τὸ ἀληθές, τὸ ἰδανικὸν μεθ' οὗ τὸ ἀληθὲς συνταυτίζεται, εἰς δὲ τὴν ὑλικὴν ἔκφρασιν τοῦ καλοῦ ἀνάγεται ἡ μορφή, ἡ σχέσις, ὁ ρυθμός, ἡ συμμετρία, στοιχεῖα ἀποτελοῦντα τὴν ἔννοιαν τοῦ καλοῦ, ἀντιστοιχοῦσαν εἰς τὴν ἔννοιαν τοῦ ὄντος.

Δύο τινὰ πρέπει λοιπὸν νὰ ἐξετάσωμεν, ὅταν θέλωμεν νὰ ἐκτιμήσωμεν τὸ ἔργον τοῦ ποιητοῦ, ἢ καὶ τὸ ἔργον οἱουδήποτε καλλιτέχνου, τὴν πνευματικὴν ὑπόστασιν ἀφ' ἑνός. δηλαδὴ τὴν ἰδέαν καὶ τὴν ὑλικὴν παράστασιν ἀφ' ἑτέρου, διότι καὶ αἱ ἀϋλότεραι τέχναι ὑλικόν τι μέσον πάντοτε μεταχειρίζονται.

Ἂς ἴδωμεν ποῦ ὡς πρὸς τὴν πνευματικὴν ὑπόστασιν δυνάμεθα νὰ κατατάξωμεν τὰ ποιήματα τοῦ Σολωμοῦ. Ἀναντιρρήτως μεταξὺ τῶν πρώτων. Ἡ πνευματικὴ ὑπόστασις τῆς ποιήσεως, τί ἄλλο εἶναι εἰμὴ ἡ ἀλήθεια, αὐτὸ τὸ ἀληθὲς κατὰ τὴν ὑψηλοτέραν αὐτοῦ φύσιν καὶ ἔννοιαν κατὰ τὴν ἰδανικὴν ὕπαρξίν του; Τὸ στοιχεῖον δὲ τοῦτο ὑπάρχει εἰς τὴν ποίησιν τοῦ Σολωμοῦ, διότι ἡ πρώτη ἔμπνευσις τοῦ ποιητοῦ τούτου εἶναι θρησκευτικὴ καὶ ἐθνική, ἔμπνευσις ἱστορική, δηλ. αὐτὴ ἡ ἀλήθεια οἵα ἀποκαλύπτεται εἰς τὸν ἄνθρωπον διὰ τοῦ θρησκεύματος, οἵα ἀναπτύσσεται διὰ τῆς φιλοσοφίας, καὶ οἵα πραγματοποιεῖται εἰς τὸν κόσμον διὰ τῆς ἱστορικῆς ἀναπτύξεως. Αὐτὴ καὶ οὐδὲν ἕτερον εἶναι ἡ πνευματικὴ ὑπόστασις τοῦ Σολωμοῦ.

Δὲν ἔψαλε τὸν ἔρωτα τοῦ Ἀνακρέοντος, τὰ κάλλη τῆς φύσεως, δὲν μετεχειρίσθη τὸν γέλωτα καὶ τὸ ἐπιπόλαιον μέσον τῆς ποιήσεως, εἰμὴ ἐν παρόδῳ· δὲν ἀπησχόλησε τὸ πνεῦμά του εἰς τὴν παράστασιν τῶν ὑλικῶν εἰκόνων, αἵτινες θέλγουσι καὶ ἕλκουσι τὴν φαντασίαν τῶν κοινῶν ποιητῶν.

Ἀλλὰ ποία τις ἡ μοῦσα; Ἡ πηγὴ τῆς ἐμπνεύσεώς του; «Ἡ μοῦσα, ἡ πηγὴ τῆς ἐμπνευσεως τοῦ Σολωμοῦ ἦτο ἡ πίστις, ἡ πατρίς, ὁ Θεός, ἡ ἀνέγερσις τῆς πατρίδος του, ἡ φανέρωσις τῆς παντοδυναμίας τοῦ Θεοῦ διὰ τοῦ θαύματος τῆς Ἑλληνικῆς Παλιγγενεσίας».

Τοιαύτη ἡ ὑπόστασις τοῦ ποιήματος ἣν δυνάμεθα νὰ προσδιορίσωμεν ἐκ τῶν ὀλίγων ποιημάτων, ἃ γνωρίζομεν, καὶ ἐξ ἐκείνων, ἃ εἶχεν ἐπεξεργασθῆ καὶ θέλομεν ἴδει διὰ τοῦ τύπου.

Ἡ πνευματικὴ ὑπόστασις τοῦ Σολωμοῦ εἶναι ὑψηλοτάτη, εἶναι ἡ πνευματικὴ ὑπόστασις, ἣν ἐξέφρασαν οἱ μεγάλοι ποιηταὶ τῆς ἱστορίας καὶ τῆς οἰκουμένης, ἐκείνη ἣν ἐχάραξεν ὁ γηραιὸς Ὅμηρος εἰς τὰς ῥαψῳδίας του, ἣν ἐξέφρασεν ὁ Δάντης διὰ τῆς τριλογίας του, ἣ ἐξέφρασε καὶ ὁ Σαιξπύρος διὰ τῶν κοινῶν δραμάτων. Τοιαύτη εἶναι ἡ πνευματικὴ ὑπόστασις τοῦ Σολωμοῦ.

Ποία ἀφ' ἑτέρου ἡ ὑλικὴ ἔκφρασις, ἡ παράστασις, ἡ ἐσθής, τὸ περικάλυμμα τῆς θείας ταύτης ὑποστάσεως, διότι πραγματικῶς θεία τυγχάνει ἡ ἀλήθεια. «Οὐ γάρ μοι θεμιτὸν (ὡς λέγει ὁ Καλλίστρατο) μὴ καλεῖν ἱερὰ τῆς τέχνης γεννήματα».

Ἂς προβῶμεν εἰς τὴν ἐξέτασιν ζητήματος σπουδαιοτάτου, ὅπερ ἐτάραττε τὴν μεγαλόνοιάν του, μολονότι ὡς πρὸς αὐτὸν τὸ ζήτημα δὲν ἦτο ζήτημα:

«Γεννηθεὶς καθ' ἣν ἐποχὴν τὸ ἔθνος ὑπῆρχεν ἀμφίβολον μεταξὺ τῆς ἀρχαίας διαλέκτου καὶ τῆς νέας, ἥτις ἦτο καὶ τότε ἀβέβαιος καὶ ἀμόρφωτος, ἔπρεπε φυσικῷ τῷ λόγῳ νὰ ἐγκολπωθῇ τὴν δημοτικωτέραν διάλεκτον, ἔπρεπε νὰ ἐκφράσῃ τὴν ποίησίν του μὲ αὐτὰς τὰς φράσεις καὶ λέξεις μὲ τὰς ὁποίας ἔψαλλεν ὁ Κλέφτης ἐπὶ τοῦ βουνοῦ, μὲ τὰς ὁποίας ἐνεψύχωνεν ὁ ἥρως τοὺς συναδέλφους του εἰς τὸ πεδίον τῆς μάχης. Δημοτικὴ ἔπρεπε νὰ εἶναι ἡ διάλεκτος τοῦ Σολωμοῦ.

Ἀπόκειται εἰς τὸ ἄγνωστον μέλλον, ἂν ἐκ τῆς νέας διαλέκτου, ἣν μορφόνει ὁλοὲν τὸ ἔθνος, θέλει ἐξέλθει ποτὲ διάλεκτος ὡραιοτέρα ἐκείνης, ἣν μεταχειρίζεται ὁ Σολωμὸς εἰς τὴν ποίησίν του, διότι ὅ,τι καὶ ἂν λέγωσιν οἱ λόγιοι, τὰ ποιητικὰ κάλλη τῆς δημώδους διαλέκτου εἶναι ἀναντίρρητα. Ἀπόκειται εἰς τὸ μέλλον νἀποφασίσῃ, ἂν θέλει ἀνεγερθῇ ἐν τῷ μέλλοντι ὁ ἀκραιφνὴς Ἑλληνισμὸς ὃν διώκουσί τινες, ἢ ἐὰν νέα φάσις τῆς ἑλληνικῆς διαλέκτου θέλει μορφωθῇ ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς Ἑλληνικῆς ἀναπτύξεως.

Ἐν τοσούτῳ ὁ μέγιστος ποιητής, ὅστις ζῇ ἐν μέσῳ τῆς πνευματικῆς ἀτμοσφαίρας τοῦ ἔθνους του, ὅστις συγκινεῖται εἰς τὰ δυστυχήματα τῆς πατρίδος του, καὶ ἐξ αὐτῶν ἐμπνέεται, δὲν ἠδύνατο εἰμὴ αὐτὴν τὴν δημοτικὴν διάλεκτον νὰ μεταχειρισθῇ. Ἀλλὰ τὴν διάλεκτον ταύτην πῶς τὴν μετεχειρίσθη; διότι ἡ διάλεκτος εἴτε δημώδης, εἴτε ὑψηλή, εἶναι ὅλη ἀκατέργαστος, ἥτις ἔχει ἀνάγκην ἰδιαιτέρας διατυπώσεως. Καὶ ἡ διατύπωσις αὕτη ἣν ἐγχαράττει ὁ μέγας συγγραφεύς, εἴτε ποιητὴς εἶναι, εἴτε μή, δεικνύει τὸν βαθμὸν τῆς μεγαλονοίας του. Ὁ Σολωμὸς μετεχειρίσθη τὴν δημώδη διάλεκτον κατά τινα τύπον ἰδιαίτερον. Ἀπέβαλε τὰς ξένας λέξεις καὶ φράσεις, οἱονδήποτε βαρβαρισμὸν καὶ διετήρησε μόνον τὰς ἑλληνικὰς λέξεις καὶ τὰ ἑλληνικὰ στοιχεῖα τῆς δημώδους γλώσσης. Τὰ στοιχεῖα ταῦτα συνηρμολόγησεν οὕτω πῶς, ὥστε ἐνῷ διατηρῇ ὅλην τὴν καθαρότητα τῆς καταγωγῆς των, ἐνῷ δὲν ἀπομακρύνεται πολὺ ἐκ τῶν καθιερωμένων τύπων τῆς ἑλληνικῆς ὀρθοεπίας, οὐχ ἧττον παρέχουσιν αὐτῷ ἀφορμήν, ὅπως ἐκφράσῃ ἁρμονικώτατα τὰς ἰδέας του. Καὶ τίς τοῦ Σολωμοῦ στῖχος δὲν δύναται νὰ δώσῃ ὅλην εἰς θεῖόν τι μελόδραμα; τίς στῖχος δὲν ἀκολουθεῖ αὐτὴν τὴν φύσιν, τὴν κίνησιν τὴν πνευματικὴν τῆς ἰδέας;

Θέλετε νὰ σᾶς παραστήσῃ εἰκόνας; Ἡ λέξις του εἶναι ρύαξ δινφανής, ὅστις ἀντανακλᾷ αὐτὴν τὴν εἰκόνα· θέλετε νὰ ἐκφράσῃ τὴν ἐσωτερικὴν ταραχὴν τῆς καρδίας, τὰ πάθη τὰ ταράττοντα τὴν πνευματικὴν γαλήνην, καὶ τὰ ὁποῖα προτίθεται νὰ χαρακτηρίσῃ ὁ ποιητὴς μὲ τὰ κάλλη τὰ ὁποῖα ἔχουν ἐν τῇ φύσει, καὶ νὰ τὰ παραστήσῃ μὲ τὴν ἰδανικὴν τελειότητα, ἥτις εἶναι ἀχώριστος χαρακτὴρ οἱασδήποτε ποιήσεως; Ἀδύνατον νὰ εὕρητε εἴτε εἰς τὸν Λάμπρον, εἴτε εἰς τὴν Αὐγούλαν, εἴτε εἰς τὸν Ὕμνον αἴσθημα ἠθικόν, ὃ νὰ μὴ ἔχῃ τὴν κατάλληλον ἔκφρασιν· θέλετε τέλος νὰ ἐκφράσῃ αὐ-

τὴν τὴν ἐσωτερικὴν κατάστασιν οὐ μόνον διὰ τῆς εἰκόνος τῆς ἐννοίας, τοῦ αἰσθήματος, ἀλλὰ καὶ διὰ τῆς λέξεως, τῆς φράσεως, τοῦ ἤχου τῆς ποιητικῆς διαλέκτου; Καὶ κατὰ τοῦτο διακρίνεται ὁ Σολωμὸς μεταξὺ τῶν συγχρόνων του. Τέλος ἡ λέξις, ἡ διάλεκτος ἔχει ἀνάγκην κατὰ τὴν ποίησιν δικτυπώσεώς τινος ἣν καλοῦμεν στιχουργίαν ἢ μέτρον, καὶ κατὰ τοῦτο ἡ ποίησις τοῦ Σολομοῦ ἔφθασεν εἰς τὸ μὴ περαιτέρω τῆς τελειότητος.

Δικαίως ὅθεν ἡ πατρὶς καὶ ἡ Ἑλλὰς ἔκλαυσε καὶ θὰ θρηνήσῃ τὸν θάνατον αὐτοῦ· δικαίως εἴδομεν αὐτὴν τὴν ἀντιπροσωπείαν τῆς Ἑπτανήσου συνηνωμένην πρὸς στιγμὴν ἐν ἀδελφικῇ ἀγάπῃ, ὅπως ἐκφράσῃ τὸ κοινὸν αἴσθημα· δικαίως εἴδομεν καὶ τὰς ἄλλας τοῦ Κράτους ἀρχὰς καὶ ὅλον τὸν λαὸν συνοδεύοντα τὴν κηδείαν του. Πᾶσα τιμὴ ὀφείλεται εἰς τὸν ἄνδρα ἐκεῖνον ὅσον ὑψηλὴ καὶ διακεκριμένη καὶ ἂν εἶναι, καὶ εὔχομαι ἵνα οἱ λόγοι μου μὴ φανῶσι λίαν ὑποδεέστεροι τῆς ἀξίας του».

Η ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΑΓΡΙΝΙΟΥ

(Ἀνταπόκρισις ἐπαρχιώτιδος συνδρομητρίας μας)

Ἀξιότιμος Κυρία Διευθύντρια·

Εἴχαμεν καὶ ἡμεῖς τὴν ἔκθεσίν μας καὶ ἀληθῶς ἐὰν ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ὁ εὐγενὴς σκοπός, ὁ ὁποῖος ἐπεδιώκετο δι' αὐτῆς, βεβαίως ἡ ἔκθεσίς μας εἶχε τὸν λόγον της καὶ αἱ Ἀγρινιώτιδες κυρίαι ἔκαμαν πολὺ καλὰ τὸ μέρος των.

Ἐκθέματα ἐξ ἐκείνων ἰδίᾳ, τὰ ὁποῖα ἐνδιαφέρουν τοὺς ἐπαρχιακοὺς γυναικείους πληθυσμοὺς εἴχαμεν καὶ πολλὰ καὶ καλά. Εἴχομεν ταπητας Ἀγρινίου καὶ Τριπόλεως καὶ ἄλλων πόλεων καὶ χωρίων καὶ λεπτοΰφαντα μεταξωτὰ Καλαμῶν καὶ βαμβακερὰ Μεσολογγίου καὶ λεπτότατα Αἰτωλικοῦ καὶ ἐν γένει ὅ,τι δίδῃ καλὸν καὶ ὡραῖον ἡ γυναικεία χειροτεχνία τῶν ἐπαρχιῶν. Εἰς ἐπικουρίαν τούτων ἦλθε καὶ ἡ πρωτεύουσα μὲ ὡραίαν συλλογὴν τῶν θαυμασίων ὑφασμάτων τῆς κ. Σπάρτης Καρασταμάτη καὶ ταπήτων καὶ ὑφασμάτων τοῦ Ἐργαστηρίου τῶν Ἀπόρων Γυναικῶν, μὲ ὡραίαν ἐπίσης καλλιτεχνικὴν καὶ χειροτεχνικὴν ἐργασίαν τοῦ Παρθεναγωγείου Σκορδέλη, τὴν ὁποῖαν ἔφερε μόνη ἡ σεμνὴ καὶ μετριόφρων καὶ συμπαθὴς διευθύντρια δεσποινὶς Ἀσπασία Σκορδέλη, μὲ ὡραῖα κομψοτεχνήματα τῶν ἀδελφῶν Καρύκη καὶ μὲ ἄλλων δεσποινίδων καὶ κυριῶν χειροτεχνήματα.

Ἐν σύνολον πολὺ εὔμορφον καὶ πολὺ καλόν, μία γυναικεία ἐπαρχιωτικὴ κίνησις πολὺ εὐχάριστος, συντελοῦσα εἰς ἀνάπτυξιν εὐγενοῦς ἁμίλλης καὶ εἰς τελειοποίησιν τῆς χειροτεχνικῆς ἐργασίας, ἡ ὁποία ὑπῆρξεν ἀπὸ ἐτῶν ἡ τροφὸς πολλῶν χιλιάδων γυναικείου πληθυσμοῦ τῶν τε χωρίων καὶ ἐπαρχιακῶν πόλεων.

Αἱ Ἀγρινιώτιδες κυρίαι καὶ πολὺ φιλόξενοι καὶ πολὺ περιποιητικαί, ἀπὸ τῆς Προέδρου καὶ συζύγου τοῦ γνωστοῦ πολιτευτοῦ κ. Σκαλτσοδήμου, τῆς Ἀντιπροέδρου κ. Κουκᾶ, εἰς ἣν ὀφείλεται καὶ ἡ πρωτοβουλία τῆς Ἐκθέσεως καὶ τῶν λοιπῶν κυριῶν τοῦ Ἀγρινίου, αἱ ὁποῖαι ἔκαμαν τὰς τιμὰς τῆς φιλοξενίας μετὰ πολλῆς εὐγενείας καὶ προσηνείας.

Εἰς τὴν ἔκθεσιν παρευρέθη καὶ μία Ἀγγλὶς τὴν γλῶσσαν, ἀλλ' Ἑλληνὶς τὴν καταγωγὴν πριγκήπισσα, σύζυγος ἀποστράτου Ἄγγλου λοχαγοῦ καὶ ἀπόγονος, ὡς ἰσχυρίζεται, τῶν Παλαιολόγων.

Ἡ εὐγενὴς ξένη διὰ πρώτην φορὰν ἔβλεπε τὴν ὡραίαν μας βιομηχανίαν καὶ ἐξέφρασε τὸν θαυμασμόν της καὶ συνεχάρη θερμῶς τὰς Ἑλληνίδας διὰ τὰς χειροτεχνικὰς ἐν γένει προόδους των.

Ἡ Βασιλικὴ Οἰκογένεια ἔκλεισε τὴν ἀνὰ τὴν Ἑλλάδα περιοδείαν της μὲ τὸ Ἀγρίνιον, τὴν ἔκθεσιν τοῦ ὁποίου ἐπεσκέφθη ὡς ἐπεσκέφθη ἐν τῇ περιοδείᾳ ταύτῃ καὶ τὴν ἔκθεσιν τῶν Πατρῶν. Δι' ἀμφοτέρας μόνον ἐπαίνους καὶ συγχαρητήρια ἐξέφρασαν τὰ βασιλικὰ χείλη, καὶ ἐξ ἀμφοτέρων εὐοιώνους ἐλπίδας καὶ χαρὰν ἀπεκόμισαν.

Ἄγνωστος ἐπαρχιῶτις

ΕΛΠΙΔΑ

I

Στοῦ κόσμου τἄγριο πέλαο, μὲ χέρια κουρασμένα,
Παλαίει μὲ τὰ κύματα, ποῦ σπάνε ἀγριωμένα,
Ἕνα μικρὸ ναυτόπουλο· Θὰ φτάσῃ σ' ἀκρογιάλι,
Θὲ νὰ γλυτώσῃ ἀπ' τοῦ στοιχειοῦ τὴν μανιωμένη πάλη;
Μὲ μάτι ἀνήσυχο, δειλό, τὴν θάλασσα κυττάει
Καὶ ἄγριο μουρμουρητὸ τριγύρω του ἀγροικάει.
Τί νἄχῃ τὸ ναυτόπουλο, ποῦ γέρνει τὸ κεφάλι
Στὸ πονεμένο στῆθός του μὲ ἀπελπισία καὶ ζάλη;
Μὴν ἴσως τὴν ὀρφάνια του, τὸν πόνον του θυμᾶται:
Σὲ συφορὲς καὶ δάκρυα μ' ἡ σκέψι του πλανᾶται;
Χωρὶς μανοῦλα τὸ φτωχό, χωρὶς φιλὶ κανένα,
Βλέπει τὰ μαῦρα χρόνια του νὰ φεύγουν ἕνα-ἕνα
Στὸ ἀγριωμένο πέλαο, ποῦ βρίσκεται μπροστά του
Καὶ ποῦ μὲ φρίκη τὸ θωρεῖ ἡ θλιβερὴ ματιά του,
Ἡ θάλασσα ἢν ἄγρια, σκληρὰ καὶ μανιωμένη,
Γιὰ τὴν πολύπαθη ψυχὴ ποῦ λάμπει πονεμένη.

II

Τὰ χέρια του ἀποστάσανε, ποῦ τὰ κουπιὰ τραβοῦνε,
Καὶ δάκρυα μαῦρα, φλογερά, στὰ μάγουλα κυλοῦνε.
Ἄχ! μαῦρο, μαῦρο πέλαο, σὺ ποῦ τραβᾶς σιμά σου
Τὰ δάκρυα, τοὺς στεναγμούς, σ' ἄγρια κύματά σου,
Δὲ θὰ ἠμερώσῃς, νὰ σὲ ἰδῇ κ' ἐκεῖνο ἡμερωμένο,
Παρὰ χτυπᾶς τὴν πλώρη του μὲ ἀφροὺς στεφανωμένο;
Τὰ δάκρυα τρέχουν σιγανὰ στὰ ὠχρὰ τὰ μάγουλά του,
Θεία δροσοῦλα, οὐρανικιά, γιὰ τὴν φτωχὴν καρδιά του.
Μὰ τὰ μαλλιά του, ὅλο μὲ μιᾶς, ποῦ ἀνάδευε τὸ ἀγέρι,
Νὰ τὰ χαϊδεύῃ αἰσθάνθηκε σιγά-σιγά, ἕνα χέρι.
Σηκώνει τὸ κεφάλι του μὲ μάτια θαμπωμένα
Βλέπει μπροστά του ὄμορφη σὰν ἄγγελο παρθένα,
Μὲ τὰ μαλλιὰ τὰ ξέπλεγα, ποῦχαν τοῦ ἡλιοῦ τὸ χρῶμα,
Μὲ οὐρανικὸ χαμόγελο στὸ τρυφερὸ τὸ στόμα
Καὶ μὲ γλυκάδα καὶ χαρὰ στὰ μάτια της τὰ μαῦρα,
Τὰ φλογισμένα σπλάγχνα του ἐδρόσισεν ἡ αὔρα.
Ὅταν τὸν κύτταζε γλυκὰ καὶ τοῦ χαμογελοῦσε
Καὶ ἐσπόγγιζε τὸ δάκρυ του, ποῦ σιγανὰ κυλοῦσε,
Μὲ τὸ γλυκὸ χαμόγελο, τὴν ὠμορφιὰ τὴ θεία,
Τὰ δάκρυά του στεγνώσανε, ξεχνᾷ τὴν τρικυμία

III

— Πές μου, παρθένα, τ' οὐρανοῦ παρηγορήτρα ἀχτίδα.
Ποιὰ εἶσαι, πόθεν ἔρχεσαι; καὶ πῶς σὲ λέν; — Ἐλπίδα
Στὴν ἀγκαλιά μου ἀκούμπησε, παιδί μου, τὸ κεφάλι,
Γιὰ νὰ μπορῇς νἀγωνιστῇς μὲς τῆς ζωῆς τὴν πάλη.
Εἶναι τὸ πέλαο σκληρό, ποῦ βρίσκεται μπροστά σου,
Δὲ θὰ μπορέσῃς νὰ διαβῇς χωρὶς ἐμέ· στοχάσου,
Ποῦ μ' ὅλα αὐτὰ τὰ κύματα, παιδί μου, θὰ παλαίσῃς,
Ποῦ σοῦ σφαλοῦν τὸ δρόμο σου, πές μου, πῶς θὰ μπορέσῃς;
Ἔλα, παιδί μου, σιγανὰ νὰ γείρῃς τὸ κεφάλι,
Ἐδῶ μὲς τὴν ροδόσπαρτην, ὁποῦ σοῦ δείχνω ἀγκάλη.
Μ' ἕνα γλυκὸ νανούρισμα θὲ νὰ σὲ νανουρίζω.
Καὶ κάθε μαύρη σκέψι σου μακράν σου θὰ σκορπίζω.
Ἐγὼ εἶμ' αὐτή, ποῦ ἀκολουθῶ τὸ βῆμα τοῦ διαβάτη,
ὅπου τὸν φέρνω στὸ καλό, στὸ ἴσιο μονοπάτι·
Ποῦ μὲ τὴ μάνα κάθωμαι σὰν εἶναι πονεμένη
Γιατ' εἶναι ἡ μόνη κόρη της στὴν κλίνη ἀρρωστημένη.
Γῦρε λοιπόν, ἀκούμπησε σιγὰ στὴν ἀγκαλιά μου,
Κοιμήσου καὶ γιὰ σκέπασμα θὲ νἄχῃς τὰ μαλλιά μου.
Μὲ τὸ γλυκὸ τραγούδι μου, σὰν σοῦ ἀγροικάω τὸν θρῆνο,
Γαλήνη καὶ παρηγοριὰ στὸν πόνο σου θὰ χύνω.

IV

Εἶπε, καὶ τὸ κεφάλι του στὴν ἀγκαλιὰ της γέρνει
Τὸν νανουρίζει σιγανὰ καὶ τὰ κουπιά τοῦ παίρνει,
Καὶ λάμνει αὐτή. Τὰ κύματα μὴν εἶναι ἀποσταμένα,
Ποῦ δὲν χτυποῦν στὴν πλώρη του σὰν πρῶτα μανιωμένα;
Σὰν τὸ κεφάλι ἀκούμπησε στὰ μαλακά της στήθη,
Γαλήνης φῶς στὴν ὄψι του τὴν πονεμένη ἐχύθη,
Χαμογελάει στὸ γλυκό, τὸ θεῖο χαμόγελό της,
Καὶ στὴν ἀγνότη ποῦ θωρεῖ στ' ὡραῖο πρόσωπό της.
. . . . . .

Ἐλπίδα λάμνε γλήγορα, σχίζει τὸ κῦμα πάλι,
Γιατί μὲ σένα συντροφιὰ θὰ φθάσῃ στ' ἀκρογιάλι.

Κέρκυρα Εἰρήνη Γ. Ζαβιτσιάνου.

ΜΙΑ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΕΟΡΤΗ

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΚΑΜΠΟΥΡΟΓΛΟΥΣ

Εἶναι τόσον ὀλίγοι ἐκεῖνοι, οἱ ὁποῖοι ἀφιερώνουν τὴν ζωήν των καὶ τὴν περιουσίαν των εἰς τὰ γράμματα καὶ τὴν θρεπείαν ἐν γένει τοῦ καλοῦ καὶ οἱ ὁποῖοι ἀγωνίζονται, ἵνα ρίψουν καὶ αὐτοὶ τὸν λίθον των εἰς τὸ σύγχρονον φιλολογικόν μας οἰκοδόμημα, ὥστε δίκαιον εἶναι νὰ διοργανόνωνται τιμητικαὶ ἑορταὶ εἰς ὡρισμένας ἐποχὰς τῆς δράσεως τῶν ὀλίγων τούτων.

Μίαν τοιαύτην ἑορτὴν ἐώρτασε τὴν παρελθοῦσαν ἑβδομάδα ὁ παρ' ἡμῖν κόσμος τῶν γραμμάτων ὑπὲρ τοῦ συμπαθεστάτου φίλου κ. Δ. Γρ. Καμπούρογλου.

Συνεπληρώθησαν ἀκριβῶς εἴκοσι πέντε ἔτη, ἀφ' ὅτου εἰς τὸν Βουτσινᾶτον τῆς ἐποχῆς ἐκείνης διαγωνισμὸν ἐβραβεύθη μία μικρὰ λυρικὴ συλλογή του *Ἡ «Φωνὴ τῆς καρδιᾶς μου»*.

Τὸ οὐμοριστικὸν ἐκεῖνο ἔργον τοῦ ἀγενείου τότε νεανίου ἐπηκολούθησε σειρὰ ὅλη ἄλλων παρομοίας φύσεως, κωμῳδίαι, δράματα, σατυρικαὶ εἰκόνες, ὅλα εὔθυμα ἀπαυγάσματα τοῦ σπινθηροβολοῦντος πνεύματός του, ὅλα προδίδοντα πολλὴν εὐκολίαν καὶ πολλὴν χάριν, καὶ πολλὴν διάθεσιν νὰ ἀντεπεξέλθῃ εἰς τοὺς θρήνους καὶ τὸν ἐπιπολάζοντα τότε ἀηδῆ σχολαστικισμόν. Ἀλλ' ὁ νέος γίνεται ἤδη ὥριμος ἀνὴρ καὶ τὸ ἐν τῇ ψυχῇ του ὑπὸ μητρὸς πατριώτιδος ὅτον καὶ ἀνεπτυγμένης ἀναπτυχθὲν αἴσθημα τῆς ἀγάπης καὶ μελέτης τῶν Ἀθηνῶν ἐπὶ τῆς Τουρκοκρατίας, τὸν ἀποσπᾷ ἀπὸ τὴν πολύ ἐλαφρὰν μορφήν, ἣν εἶχε δώσει εἰς τὸ ἔργον του. Ἐπιδίδεται τότε εἰς ἔκδοσιν τοῦ ἑβδομαδιαίου περιοδικοῦ ἡ

MARIA RATAZZI

Η ΠΥΡΓΟΔΕΣΠΟΙΝΑ

«Τοιουτοτρόπως συνεπλήρωσα τὰ δέκα ἔξ ἔτη, ὡς ἄνθος λουόμενον ἀπὸ τὰς θερμοτέρας ἀκτῖνας τοῦ ἡλίου. Δὲν ἐπεθύμουν τίποτε περισσότερον ἀπὸ ὅ,τι εἶχον. Ἀνατεθραμμένη μὲ ἰδέας ρωμαντικὰς ὠνειροπόλουν ὡς ὅλαι αἱ νεάνιδες τὸν ἔρωτα. Μὲ τὴν διαφορὰν ὅτι ὁ ἱππότης τῶν ὀνείρων μου ἔφερε κεντητὸν ἔνδυμα, ἔπαιζε κιθάραν, ἔπευεν αἴππον Ἰσαβέλλαν» καὶ ὅταν ἀπεκαλύπτετο ἐνώπιόν μου τὰ πλούσια πτερὰ τοῦ πίλου του ἐσκούπιζαν τὴν γῆν.

Βλέπετε ὅτι τὸ ἰδεῶδές μου αὐτὸ ἀπεῖχε πολὺ τῶν σοβαρῶς προσερχομένων ὑποψηφίων καὶ ὅτι ὁ πατέρας μου ἠμποροῦσε νὰ κοιμᾶται ἥσυχος. Ὁ πατέρας καὶ ἡ θεία μου ἔπρεπε νὰ προσθέσω, διότι, ἀφότου ἐμάκρυνα τὰ φορέματά μου, ἡ ἀδελφή τοῦ πατρός μου κ. Ἀγμὲν μοῦ ἐχρησίμευεν ὡς σύντροφος.

Ἦτο καλὴ γυναῖκα καὶ ὑπὸ τὸ ὀλίγον ἀπότομον ἐξωτερικόν της εἶχον διαγνώσει αἰσθήματα ἀγαθότητος ἀπαράμιλλα. Τῆς διηγούμην τὰς χιμαίρας μου τὰς ὁποίας ἤκουε μὲ παιδικὴν ἁπλοϊκότητα καὶ ἀναμφιβόλως ὠνειρεύετο καὶ αὐτὴ δι' ἐμέ, τίς οἶδε ποῖον μαγικὸν πρίγκιπα, ἀνταποκρινόμενον πρὸς τὸν ἔρωτά μου. Ἡ θεία μου ὑπῆρξε νυμφευμένη δι' ὀλίγον καιρὸν μὲ ἱππότην τινά, τὸν ὁποῖον ἐλάτρευε καὶ τοῦ ὁποίου δὲν ἠδύνατο νὰ ἀναφέρῃ τὸ ὄνομα, χωρὶς νὰ ἔχῃ δάκρυα εἰς τοὺς ὀφθαλμούς. Κατ' αὐτὴν ὁ σύζυγός της ἦτο ὁ εὐγενέστερος, ὁ λεπτότερος, ὁ τρυφερώτερος τῶν συζύγων. Ἓν πρᾶγμα μόνον μοῦ ἔδιδεν ὑπονοίας διὰ τὴν τελειότητα αὐτὴν ὅτι οὐδέποτε μοῦ ἠΰχετο νὰ εὕρω ἄνδρα ὡς τὸν μαρκήσιον σύζυγόν της, καὶ ὅτι ἠρυθρία πολύ, ὁσάκις τῆς ἔκαμνα τὴν παρατήρησιν αὐτήν. Πτωχὴ θεία! Βραδύτερον ἔμαθα τὸ διατί. Ἡ διήγησί της δὲν ἦτο ἀληθὴς εἰμὴ ὅσον ἀπέβλεπεν εἰς τὰ ἰδικά της αἰσθήματα. Μόνον αὐτὴ εἶχεν ἀγαπήσει καὶ μόνον αὐτὴ εἶχε πολλὰ ὑποφέρει. Ὁ σύζυγός της τὴν εἶχει προδώσει καὶ βασανίσει κατὰ μυρίους τρόπους· ἀλλ' αὐτὴ εὐγνώμων διὰ τὴν εὐτυχίαν, ἣν ἤντλησεν εἰς τὴν ζωήν της ἐκ τῆς ἰδικῆς της ἀγάπης ἀπέκρυπτε πάντοτε τὰς ἀπογοητεύσεις της ὑπὸ μειδιάματα.

Τὴν ἐπεριποιήθην εἰς τὴν τελευταίαν της νόσον καὶ στιγμάς τινας πρὶν ἐκπνεύσῃ τῆς εἶπα: Σοῦ ὑπόσχομαι, θεία μου, ὅτι θὰ ὑπανδρευθῶ. Θὰ εὕρω καὶ ἐγὼ ἕνα μαρκήσιον δ' Ἀγμὲν καὶ μαζῆ θὰ σοῦ παρέχωμεν τὰς περιποιήσεις καὶ φροντίδας μας.

Αἱ ὑπὸ τῆς ἀσθενείας καταστᾶσαι μακραὶ καὶ διαφανεῖς χεῖρές της ἐζήτησαν τὸς ἰδικάς μου, καὶ τὰ βλέμματά της ἐστράφησαν ἐναγωνίως πρός με. Ἀνέγνωσα εἰς αὐτὰ τὴν μεταμέλειαν τοῦ θαυμασίου ψεύδους τῆς ζωῆς της. Ἐξέσπασα τότε εἰς λυγμοὺς καὶ ἐφίλησα μὲ ἀγάπην καὶ μὲ σέβας, τὸ ὁποῖον αἰσθάνεταί τις διὰ μίαν ἁγίαν, τὸ ἀγωνιῶν σῶμα εἰς τὸ ὁποῖον ἐφωτοσβύνετο ὡς ὕστατος σπινθὴρ ἡ ψυχή μιᾶς μάρτυρος.

Ἔκτοτε ἡ πρὸς τὸν γάμον ἀποστροφή μου ἐρριζώθη βαθύτερα καὶ ὡρκίσθην νὰ μὴν ὑπανδρευθῶ ποτέ. Ἤμην ἐκ χαρακτῆρος εὔθυμος καὶ οἱ περιστοιχοῦντες με προικοθῆραι μὲ διεσκέδαζαν ἀρκετά, ἐνῷ

Ἑβδομάς, ἡ ὁποία ἀντεπροσώπευσε τὴν γνησίαν καὶ πρωτότυπον Ἑλληνικὴν φιλολογίαν καὶ τέχνην, μετ' αὐτὴν δὲ καὶ εἰς συγγραφὴν καὶ ἔκδοσιν τῆς ὡρίας ἐξκτόμου Ἱστορίας καὶ τῶν Μνημείων τῶν Ἀθηνῶν ἐπὶ Τουρκοκρατίας.

Συγχρόνως μὲ τὴν συγγραφὴν τῆς Ἱστορίας τῶν Ἀθηνῶν, ὁ κ. Δ. Καμπούρογλους γράφει καὶ τὴν *Νεράϊδα τοῦ Κάστρου*, ὡραίαν ἱστορικὴν σελίδα τῶν Τουρκοκρατουμένων Ἀθηνῶν, ἡ ὁποία διὰ τὴν πρωτοτυπίαν της ἀφῆκεν ἐποχὴν εἰς τὰ θεατρικὰ χρονικά μας, μετ' αὐτὴν δὲ τὸ *Παιδομάζωμα*, τὸ βραβευθὲν εἰς τὸν Ρετσίνειον διαγωνισμὸν τοῦ 1895, μετὰ τοῦτο τὸ εἰδυλλιακὸν δραμάτιον *Στὴν Ἰτιὰ ἀπὸ κάτω*. Μετὰ τοῦτο ἐδημοσίευσεν εἰς κομψὸν τομίδιον τὸ *Χειρόγραφον ἑνὸς Καλογήρου* καὶ ἄλλας μικρὰς κωμῳδίας καὶ διατριβὰς καὶ ποιήσεις καὶ ἄρθρα πολυπληθῆ εἰς ἐφημερίδας. Οὕτω κατὰ τὴν εἰκοσιπενταετίαν αὐτὴν ἀνεδείχθη ὁ πολυγραφότερος σχεδὸν τῶν γραφόντων, ἀληθὴς τοῦ καλάμου ἥρως, διὰ τὸ ὁποῖον καὶ τόσον θερμῆς τυγχάνει ἀγάπης καὶ ἐκτιμήσεως παρὰ τῶν συναδέλφων του, οἵτινες μὲ τόσην χαρὰν καὶ εὐθυμίαν ἐώρτασαν τὴν διὰ πρώτην φοράν, νομίζομεν, ἑορταζομένην εἰκοσιπενταετηρίδα λογίου ἀνδρὸς ἐν Ἀθήναις. Ἀθρόα λοιπὸν καὶ θερμὰ καὶ τὰ ἰδικά μας συγχαρητήρια πρὸς τὸν συμπαθῆ φίλον καὶ συνάδελφον.

ΒΙΒΛΙΑ

• *Μοσκιές* Τίτλος πολὺ δικαιολογημένος διὰ τὰ διηγήματα τοῦ νεαροῦ διηγηματογράφου κ. Πασαγιάννη. Ὅταν τὰ διαβάζῃ κανεὶς αἰσθάνεται ἀπὸ τὰς ὡραίας περιγραφὰς τῆς φύσεως ὅλα τὰ ἀρώματα αὐτῆς, γλυκὰ καὶ μεθυστικὰ ὡς τῆς ἀληθινῆς μοσκιᾶς.

Ἡ θαλασσινὲς ἰδίᾳ γραφές του εἶναι τί πολὺ εὔμορφον καὶ πολὺ ζωντανόν. Καὶ ἡ γλῶσσά του ἂν καὶ ἄκρως δημοτικὴ εἶναι ὅμως τόσον φυσική, ρέει μὲ τόσον πλοῦτον λέξεων καὶ μὲ τόσην πρωτοτυπίαν, ὥστε τὴν συνειθίζει κανεὶς εὔκολα καὶ σχεδὸν τὴν ἀγαπᾷ.

«L'Uomo scimia degenerata». Ἐλάβομεν ἐκ Νεαπόλεως τῆς Ἰταλίας τὴν εἰς τὸ Ἰταλικὸν μετάφρασιν τοῦ ἔργου τούτου τοῦ κ. Ἀλεξάνδρου Φιλαδελφέως. Τῆς μεταφράσεως προηγεῖται πρόλογος τοῦ μεγάλου φιλοσόφου καὶ καθηγητοῦ τῆς Ἱστορίας ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τῆς Νεαπόλεως κ. G. Buvio. Ἐκ τοῦ προλόγου τούτου μεταφέρομεν μίαν καὶ μόνην περικοπήν, χαρακτηρίζουσαν τὴν παρὰ τοῖς ξένοις ἐκτίμησιν τοῦ Ἕλληνος συγγραφέως διὰ τὴν πρωτοτυπίαν τοῦ ἔργου του.

Εἶναι, λέγει, τὸ ἔργον τοῦτο ὄχι κοινοτοπίαι περὶ τῆς καταγωγῆς τοῦ ἀνθρώπου ἐκ τοῦ πιθήκου, ἀλλὰ ἄλυσις ἰδίων παρατηρήσεων, τώρα μὲν πρωτοτύπων, ἄλλοτε πολὺ βασανισμένων καὶ ἀπροβλέπτων, ἄλλοτε καταπληκτικῶν μέχρι τοῦ παραδόξου, πάντοτε ὅμως καλλιτεχνικῶν, ἐκ τῆς τέχνης ἐκείνης, ἥτις μετέχει καὶ τῆς Ἑλληνικῆς καλαισθησίας καὶ τῆς παρισινῆς χάριτος· εἰς τρόπον ὥστε ὁ ἀναγνώστης ἠμπορεῖ εἰς τὰ πεταχτὰ νὰ φθάσῃ εἰς τὸ τέλος τοῦ βιβλίου, χωρὶς νὰ ἀπαντήσῃ οὔτε μίαν χυδαιότητα, οὔτε μίαν κοινοτοπίαν. Εἶναι καλλιτέχνης, ἀλλὰ καλλιτέχνης Ἕλλην....

Θερμὰ συγχαρητήρια καὶ πρὸς τὸν νέον συγγραφέα καὶ πρὸς τὴν τόσον δοκιμασθεῖσαν κατ' αὐτὰς οἰκογένειάν του.

Τὸ τελευταῖον καταφύγιον καὶ αἱ περιπέτειαι τοῦ Ἀλφρέδου Μαρτίνου Φριζιπούλ. Αὐτοὶ εἶναι οἱ τίτλοι δύω διηγημάτων μεταφρασθέντων ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ παρὰ τῆς συμπαθοῦς δεσποινίδος Εἰρήνης Α. Βοηκλῆ ἐκ Σύρου. Τὸ ὕφος εἶναι ὡραῖον, ἡ γλῶσσα γλαφυρὰ καὶ καλλιεπὴς καὶ αὐτὴ δὲ ἡ ὑπόθεσις πολὺ τρυφερὰ καὶ πολὺ ἐνδιαφέρουσα. Ἡ δεσποινὶς Εἰρήνη Βοηκλῆ εἶναι ἀξία συγχαρητηρίων καὶ ἐνισχύσεως, ἡ μετάφρασίς της δὲ πρέπει νὰ στολίσῃ ὅλας τὰς βιβλιοθήκας τῶν νέων δεσποινίδων. Αἱ ἐπιθυμοῦσαι νὰ ἀποκτήσουν τὸ ἔργον τῆς δος Βοηκλῆ, δέον νὰ ἀπευθυνθοῦν εἰς Σύρον ὑπὸ τὴν ἰδίαν της διεύθυνσιν.

Νέα βιβλία ἀγγέλλονται οἱ Κρῆτες μου τοῦ κ. Ἰωάννου Δαμβέργη καὶ *Πολεμικὰ Τραγούδια* τοῦ κ. Ζ. Λ Παπαντωνίου.

ΣΥΝΕΙΣΦΟΡΑΙ
ΥΠΕΡ ΤΩΝ ΚΑΤΟΙΚΩΝ ΤΗΣ ΚΟΥΤΣΟΥΦΛΙΑΝΗΣ

Ἀνάλογος πρὸς τὸν πατριωτισμὸν τῶν Κουτσουφλιανιτῶν, οἱ ὁποῖοι ἐπροτίμησαν νὰ πυρπολήσουν ἀπὸ ἄκρου εἰς ἄκρον τὸ χωρίον των παρὰ νὰ ἴδουν τὸν ἐχθρὸν ἐγκαθιστάμενον ἐν τῷ μέσῳ αὐτῶν, ὑπῆρξε καὶ ὁ ὑπὲρ αὐτῶν ἐνθουσιασμὸς τῶν κυριῶν μας, αἱ ὁποῖαι τῇ πρωτοβουλίᾳ τῆς κ. Λίνας Μαυρομιχάλη διοργάνωσαν ὡραίαν ἑσπερίδα τὴν παρελθοῦσαν Κυριακήν.

Εἰς τὴν ἑσπερίδα ταύτην ἔλαβον μέρος καὶ ποιηταί, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἐπρωταγωνίστησεν ὁ ἀμίμητος Σουρῆς, ὁ ὁποῖος ἔψαλεν εἰς τὸ ὡραῖον φῦλον σωστὸν ἀνεβαλλόμενον.

Τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἑσπερίδος καὶ αἱ μετ' αὐτὴν ἐνεργηθεῖσαι εἰσπράξεις διὰ τῆς κυρίας Κ. Μαυρομιχάλη ὑπερέβησαν ἤδη τὰς δέκα χιλ. δραχμῶν, διὰ τῶν ὁποίων τὸ μικρὸν χωρίον θὰ ἀνιδρυθῇ ἐπὶ Ἑλληνικοῦ ἐδάφους, παραχωρηθέντος εἰς τοὺς πατριωτικοὺς κατοίκους παρὰ τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως.

παρεῖχον εἰς τὸν πατέρα μου τὴν ἐλπίδα, ὅτι ἐπὶ τέλους θὰ ἀπεφάσιζα νὰ ἐκλέξω ἕνα μεταξὺ τῶν πολλῶν. Ὁ πατήρ μου ὡραῖος ἱππότης, ἀγαπῶν τὰς διασκεδάσεις καὶ ἡ αἰσθηματική μου θεία, ἡ τόσον ἐνάρετος μέχρι καὶ νὰ ἀγνοῇ τὸ κακὸν ὑπὸ τὴν καταφανεστέραν του μορφήν, μοῦ ἄφηναν ἐλευθερίαν συμπεριφορᾶς, συνταυτιζομένης μὲ τὸ ἀνεξάρτητον πνεῦμά μου καὶ δύναμαι νὰ εἴπω, ἄνευ ψευδοῦς μετριοφροσύνης, μὲ τὸν ὑψηλὸν χαρακτῆρά μου. Δὲν εἶχα γεννηθῆ ἁπλοϊκή. Προικισμένη μὲ ἰσχυρὰν καὶ ὀξεῖαν ἀντίληψιν, ἔβλεπα πάντοτε ὅ,τι ἐσκέπτοντο καὶ ὄχι ὅ,τι μοὶ ἔλεγαν. Διέκρινα τὸν ἄνδρα ὑπὸ τὴν ἐκ συνθήκης προσωπίδα του καὶ ἀπήντων μὲ κτυπήματα ὀλίγον ὀξέα, τὰ ὁποῖα ἐχαρακτηρίζοντο ὡς εὐφυΐαι παρὰ τῶν ἐπιπολαίως βλεπόντων τὴν ζωήν.

Ὁ καιρὸς παρήρχετο οὕτω. Ὁ πατήρ μου ἐπὶ τέλους ἤρχισε νὰ συμφωνῇ μὲ τὰς περὶ γάμου ἰδέας μου. Ἀφ' ὅτου ἔζη περιωρισμένος ἀπὸ τὰς παλαιὰς τρέλλας του, ἤμην ὁ καλλίτερός του σύντροφος. Ἐπηγαίναμεν εἰς τὸ κυνῆγι τὸ φθινόπωρον, εἰς τὰ ἐν τῇ μεσημβρινῇ Ἱσπανίᾳ κτήματά μας, ἐκάμναμεν ὡραῖα ταξείδια, τέλους ἐζούσαμεν ὡς δύο καλοὶ φίλοι. Ἀλλ' αἴφνης μίαν ἡμέραν κεραυνοβόλος ἀποπληξία τοῦ ἀφῄρεσε τὴν ζωήν. Τὸν ἔκλαυσα πικρὰ καὶ ἐξηκολούθησα νὰ ζῶ ἐδῶ, εἰς τὸν παλαιόν μας πύργον, ὅπου προσέλαβα γηραιὰν κυρίαν ὡς σύντροφον καὶ ἔλαβα τὸν τίτλον μου τῆς πυργοδεσποίνης. Ἂν καὶ νέα ἐτάχθην ἀποφασιστικῶς εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν γεροντοκορῶν, δὲν μοῦ ἤρεσκεν ὅμως νὰ ζῶ μόνη, ἂν καὶ περιστοιχισμένη ἀπὸ τὸν σεβασμὸν τῶν συμπολιτῶν μου Αἴφνης ἐδέησε νὰ ἀναχωρήσω εἰς Νέαν Ὑόρκην, ἵνα γείνω κάτοχος περιουσίας, ἣν μοὶ ἐκληροδότει μακρυνός μου συγγενής. Εἶναι ἀληθὲς ὅτι ἠδυνάμην νὰ ἀποφύγω τὸ ταξείδιον αὐτὸ καὶ νὰ ἀναθέσω εἰς τὸν δικηγόρον μου νὰ κανονίσῃ τὴν ὑπόθεσιν αὐτήν. Ἀλλὰ δὲν εἰξεύρω διατί, ἠσθανόμην τὴν ἀνάγκην νὰ φύγω ὀλίγον, νὰ ἴδω ξένους τόπους, ξένα πρόσωπα, ξένα πράγματα, καὶ ἀνεχώρησα μὲ τὴν ἀκόλουθόν μου, ἀφήσασα ἐδῶ τὸν γέροντα ἐπιστάτην μου.

Ἀπουσίασα ἐπὶ δέκα ἔτη!

Εἰς τὰς λέξεις αὐτάς, ὡσεὶ προαισθανόμενοι τὴν λύσιν τῆς διηγήσεως, ἐπλησιάσαμεν ὅλοι τὰ καθίσματά μας πρὸς τὸ τῆς οἰκοδεσποίνης.

— Ναί, ἐπανέλαβε, μετὰ παῦσιν καὶ φέρουσα εἰς τὸ μέτωπον τὸ λεπτοφυὲς χέρι της, τὸ ὁποῖον εὐχαρίστως θὰ ἤθελα νὰ ἀσπασθῶ! Δέκα ἔτη, κατὰ τὰ ὁποῖα διῆλθον ἐναλλὰξ ἀπὸ ὅλας τὰς εὐτυχίας καὶ ἀπὸ ὅλας ἐνταῦτῳ τὰς ἀπογοητεύσεις, αἱ ὁποῖαι ἠμποροῦν νὰ συγκινήσουν ἀλλὰ καὶ νὰ συντρίψουν κάθε καρδιάν. Ἀ! διατί, εἶπε, στενάζουσα, νὰ πρέπει νὰ σᾶς διηγηθῶ τὴν ἱστορίαν τῶν δέκα αὐτῶν ἐτῶν;

— Συγγνώμην, κόμησσα. Ἐὰν ἠδυνάμεθα νὰ φαντασθῶμεν, εἶπεν ὁ θεῖος μου, ὅτι εἰς τὰς ἀναμνήσεις σας αὐτὰς ὑπάρχει τόσος πόνος, ἠθέλομεν τὸν σεβασθῆ. Σᾶς ἀγαπῶμεν τόσον....

— Δὲν βλάπτει. Θὰ σᾶς εἴπω τὰ πάντα, Ναί! εἰς τὴν ζωήν μου κρύπτεται δρᾶμα κοινόν, ἀλλὰ πολὺ ὀδυνηρόν. Τὸ δρᾶμα ὅλων τῶν δυστυχῶν γυναικῶν, αἱ ὁποῖαι βλέπουν νὰ καταρρέῃ ἀποτόμως τὸ ὡραῖον τῆς εὐτυχίας των ὄνειρον, ὄχι μόνον εἰς τὸ παρόν ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ παρελθὸν ἀκόμη.

(Ἀκολουθεῖ).